

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BLAJ - JUD. TARNAVA MICĂ:

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială :: ::

Unirea

REDACTOR RĂSPUNZĂTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei
Numărul 4 Lei.

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Alte păreri

In chestia ajutorării cât mai neîntârziată a văduvelor și orfanilor de preoți *)

I

Interesul deosebit, care se manifestează în rândurile preoțimei noastre pentru a soluționa în chip satisfăcător chestiunea ardentă a ajutorării preoților deficienți, a văduvelor și orfanilor, mă îndeamnă să fac și eu o propunere în aceasta chestiune de mare însemnătate.

Soluționarea acestei chestiuni nu se mai poate amâna. Asta o pretinde prestigiul tagmei noastre și situația deplorabilă a acelor dintre deficienți, văduve și orfani, cari sunt avizați numai la suma ce o primesc din fondul de pensie. Suma cu care contribuie azi preoțimea la fondurile de pensie e mică și astfel pensiunile încă sunt minimale și insuficiente. La ajutor străin nu putem conta, trebuie să lucrăm deci cu puterile noastre.

După părerea mea soluționarea cea mai potrivită și mai ușoară a acestei chestiuni ar fi înființarea unei societăți de asigurare sistem american, cu asigurare obligatorie pentru toți preoții arhidiecezani, ori chiar ai întregii noastre provincii bisericești.

Înființarea și funcționarea acestei societăți ar fi în modul următor: În arhidieceză avem circa 600 preoți în funcțiune. Din aceștia în fiecare an, socotind media, mor sau se pensionează circa 20 persoane. Suma de asigurare să fie 100,000 Lei, care sumă o primește preotul în viață, când se pensionează, ori erezii lui în caz de moarte. La fiecare caz de pensionare, ori decedat, cei 600 preoți contribuie fiecare cu o sumă de Lei 200, așa că în fiecare caz s'ar aduna o sumă de Lei 120,000. Luând media de 20 cazuri anuale, în fiecare an s'ar aduna o sumă de 2.400,000 Lei, din suma aceasta 2.000,000 s'ar plăti la mâna deficienților ori erezilor preoților decedați, iar din restul de 400,000 Lei jumătate s'ar capitaliza, iar cealaltă jumătate s'ar întrebuința ca spese de administrare și impozit. Contribuția anuală a fiecărui preot va fi circa 4000 Lei în decurs de 20 ani, sau până atinge suma de 80,000 Lei, după care termen această contribuție pentru preoții cari au solvit deplin taxa de 80,000 Lei, se va plăti din interesele sumei capitalizate, care cu 10% ar atinge după 20 ani suma de minimum 10 milioane.

Înființarea și funcționarea acestui sistem de asigurare e foarte ușoară și se poate înfăptui fără convocarea unui șinod arhidiecezan.

*) În dorința de-a promova, după puteri, realizarea cât mai neîntârziată a unui aranjament cât mai avantajos pentru cei lipsiți, în jurul cărora se învârtă discuția, facem loc cu plăcere acestor două articole, preconizând cam aceleași păreri.

N. R.

În sinoadele protopopești de toamnă se poate desbata chestia și eu cred că nu va fi nici un preot contrar acestei idei. Suma anuală de 4,000 Lei, care trebuie solvită în cursul alor 20 ani, ori până la data pensionării sau morții, se poate solvi în 4 rate anuale, reținându-se din leafă. Și aceasta nu poate întimpina păreri contrare, mai ales pentru motivul, că fiecare știe că banii aceștia la tot cazul îi reprimește, ori el, dacă trăește, ori erezii lui în caz de moarte.

Adevărat, că nici suma de Lei 100,000 nu e o sumă din care să poți trăi fără griji, dar față de trecut e o simțitoare ameliorare și în caz de moarte bunăoară văduva ori orfanii primind îndată această sumă își pot aranja multe afaceri cu mai puțină grijă și lacrimi.

Administrarea acestei societăți încă e ușoară. O singură persoană atașată Administrației centrale capitulare poate ușor isprăvi tot lucrul, stând sub controlul Prea Ven. Consistor. Fondul de rezervă s'ar depune la institute solide ori s'ar împrumuta cu ipotecă, așa că societatea nu poate avea nici un rizic.

În forma aceasta am putea ameliora întru câtva soarta noastră și alor noștri, fără multe adunări și fără a concepe multe planuri mari, cu greu de împlinit. Întreagă afacerea s'ar putea pune în aplicare cu începutul anului 1929.

George Nicoară
preot, Ațintiș

II

După o pauză de aproape doi ani, chestiunea văduvelor și orfanilor de preoți a ajuns iarăși în discuție în coloanele prețuitei noastre „Unirea” din Blaj. Chestiunea e de mare importanță și e chestiune de viață pentru atâtea văduve și orfani, pe cari numai bunul Dumnezeu îi știe cum își duc zilele. De aproape doi ani de zile s'au discutat multe și s'au făcut diferite propuneri, cari toate sunt bune și toate realizabile cu o puțină efortare, dar după cum se pare lipsește omul care să ia inițiativa realizării.

În Nr. 36 din 30 Iunie 1928 al acestui organ, pâr. Herțegh reflectează la cele scrise de d. Albinus în Nr. 5 al „Unirii”. Pâr. Herțegh, după ce din exemplul citat de asigurare face concluziunea, că decât să plătească ca prime de asigurare până la 1 Oct. 1940 trimestrial suma de 2362 Lei, anual 9448 Lei, total în timp de 15 ani Lei 141,720, mai bine ar fi să se înființeze de către Onor. preoțime o societate de asigurare. Onoratul părinte are dreptate. Tot aceasta am propus-o și eu în cele

scrise în coloanele ziarului „Unirea” Nr. 33 din 14 August 1926.

Aceasta o repet și acum, cu următoarele adause:

Casa centrală arhidiecezană poate în tot momentul — în baza declarației date de fiecare preot salariat — să înființeze un fond de ajutorare, încasând dela fiecare preot cel puțin 100 Lei. Având de pildă 1500 preoți, vom realiza un capital de 150,000 la prima vărsare. La moartea unui membru, casa centrală achită imediat familiei rămase o sumă de 100,000 Lei, rămâne fond neatacabil 50,000 Lei. Dar numărul participanților la o atare asociație ar spori, credem, în mod considerabil, fiindcă foarte mulți dintre mireni bisericii noastre încă ar adera bucuroși la o întovărășire de acest fel. După primul caz de moarte membri rămași contribuie din nou cu câte 100 Lei și cu această procedură se ajută și familia decedatului și se mărește și fondul de ajutorare. Această procedură se poate continua până ce fondul de ajutorare va fructifica o sumă egală cu suma fixată ca ajutor. În tot cazul însă un preot tânăr care acum este la începutul carierei sale, să nu plătească o sumă mai mare decât aceea, pe care ar putea-o căpăta familia la moartea sa. Acesta ar fi cel mai ușor și mai grabnic ajutor pentru văduvele și orfanii de preot. Prin aceasta s'ar înjgheba în timpul cel mai scurt societatea de asigurare, societatea de ajutorare, sau ori cum i-am da numirea.

Am propus și mențin propunerea să se înființeze o atare societate din partea clerului și sub ocrotirea sf. biserici și din motivul, că va avea mai multă garanție morală. Zilnic cetim în gazete de excocheriile societăților de asigurare ce să fac; câți oameni și-au pierdut banul la atari societăți și în urmă se alege cu punerea sub acuză a defraudatorilor, cu arestarea lor și pierderea sumei date.

Am citit propunerile și motivările dlui preot Eugen Ciungan, publicate în ziarul „Unirea” Nr. 28 din 14 Iulie 1928 privitor la chestiunea pensiilor preoțești.

Fiind și eu încă de mai înainte angajat la aceasta chestiune (Vezi „Unirea” Nr. 33 din 14 Aug. 1926), țin să fac câteva observări. Planul e bun, dar cam greu de realizat și fiindcă va îmbrățișa mai multe ramuri de operațiuni, va fi necesar și un aparat mai mare de funcționari, cari trebuiesc salariați, apoi după dobânzile capitalurilor depuse trebuiesc plătite impozite grele (15 + 3%), impozitul pe salarii (4% și 8%). Iar dacă subscriitorii capitalului, vor pretinde și dividende, vor trebui să plătească impozitul mobilier de 15 + 3%.

Pentruca banca propusă de pâr. E. Ciungan să fie scutită de impozitele grele, trebuie înființată în baza legii fiscale art. 34 și 35

(§-ii 93 și 94). Să se achiziționeze capitalul necesar într-o sumă, care ar asigura acoperirea pensiunilor, să nu se ocupe cu afaceri bancare, ci pur și simplu să fie această bancă — sau societate — cu scop de utilitate publică, fără scop lucrativ și care nu împarte acțiunilor dividende.

Această bancă înființată cu acest scop se poate bucura și de alte avantaje pe bază de legi speciale.

Este neîncunjurat de lipsă ea această chestiune de mare importanță să fie discutată din toate punctele de vedere de către mai marii bisericii noastre, care poartă la suflet și interesul slujitorilor altarului.

Cu Dumnezeu înaintel!

Ioan Crișan

funcționar mirean, Aiud.

In chestia concordatului. Vacanța scaunului episcopesc dela Satu-mare a ridicat iarăși la suprafață chestia concordatului. Se știe anume, că deși semnat încă dela 10 Maiu 1927, documentul acesta n'a ajuns încă să obțină ratificarea de lipsă pentru a avea deplină valoare.

Dar situația aceasta este cu totul improprie și ea nu va putea dăinui prea mult. Căci dacă prioritatea legiferării noului regim al cultelor a putut face plauzibilă o întârziere a ratificării, acum, după ce avem legea cultelor, o nouă și prelungită amânare a acestei ratificări ar putea îndemna Vaticanul să denunțe concordatul semnat, al cărui penultim articol prevede că „schimbul ratificărilor va avea loc la Roma cât mai de grabă posibil“.

De aceea, d. **Alexandru Lapedatu**, ministrul cultelor, sesizat de anume comentarii ale presei maghiare, care — pentru motive ușor de înțeles — ar fi foarte bucurătoare, să se denunțe concordatul, a ținut să facă în cauză următoarele declarații:

„Fiecare guvern este obligat să se identifice cu cuprinsul concordatului, care a luat

„ființă în cadrele constituționale și legale. Concordatul nu atinge întru nimic demnitatea statului și a parlamentului, fiind conceput cu respectarea integrală a intereselor statului. Nu cred că s'ar fi găsit un guvern, care ar fi procedat altfel.

„Dacă înțelegem să cerem ratificarea concordatului din partea parlamentului, aceasta o cerem nu pentru că concordatul n'ar putea intra în vigoare fără ratificarea parlamentului, ci pentru că parlamentul să discute pe îndelepte situația cetățenilor catolici din țară. Sunt convins, că și guvernul precedent s'a ferit să creeze abateri între legea cultelor și concordatul. Ne-am obligat să depunem concordatul spre ratificare parlamentului la toamnă, în primele zile ale sesiunii, căci numai în modul acesta se poate valorifica într-o țară iubitoare de ordine, politica de continuitate“.

Dându-se Vaticanului aceste asigurări și arătându-i-se că sesiunea extraordinară de acum a parlamentului nu este potrivită pentru acte de această natură, se poate da că sigur că noul termen al ratificării va fi acceptat și că în chestia succesiunii episcopului Boromissza nu se va face până către sfârșitul acestui an nici o schimbare.

Moștenirea regelui Carol. Sub titlul acesta se publică într'un număr recent al „Neamului românesc“ următoarele șire de palpitantă actualitate, semnate **N. Iorga**:

O lungă viață de om, cu o înaltă conștiință de misiunea sa, cu o disciplină de sine ca a unui schivnic, cu un spirit de sacrificiu care desprețuia orice suferință și primia bucurios orice înfrânare, **Carol I, Domn și Rege al României**, a muncit pentru a lăsa o moștenire.

Moștenire de multe feluri:

Fundație dinastică: asigurarea moștenirii la tron, cu grija educației membrilor familiei sale. Fundații economice și artistice: Sinaia, porturile dunărene, Constanța, linie de comerț

Vest-Est prin România. Fundații morale: împărțirea poporului românesc de cele înalte concepții etice, pe cari le-a produs Apusul mai fericit.

Sunt numai patrusprezece ani, de când Regele Carol e în pământ, și de atunci, ca palatul din a cărui sală de tron el a rodat adesea cuvintele hotărâtoare, moștenirea lui fărâmițează.

Tronul unui copil, în jurul căruia zbucănea demonul politicianismului. Sinaia părăsită, pe turile sărăcite, drumul dintre Apus și Răsărit mutat aiurea. O viață administrativă sprijinită pe furt, fără mâna care să pedepsească.

Opera unui om, unui sever și harnic om care se duce în vântul imoralităților curente.

Știri mărunte

Personale. P. Ven. Ordinariat arhidiecezan a numit pe p. **Virgil C. Codarcea** paroh la Aiudul de sus, pe p. **Vasile Laslo** adm. parohial la Gâmbuș, pe p. **Vasile Oltean** adm. parohial la Mănărade, pe p. **Ioan Cobârș** adm. parohial la Zam-Sâncraiu, pe p. **Iulian Dorgo** adm. parohial la Logig, pe p. **Dumitru Glodean** adm. parohial la Șoimușul, iar pe p. **Gedeon Socol** adm. parohial la Berivoiul mare.

— P. Ven. Ordinariat de Gherla a numit pe p. **Andrei Bojor** paroh la Puini, pe p. **Antoniu Buga** preot II la Sângeorz-băi, iar pe p. **Eugen Cerghi** adm. local la Ghiolș.

Exerciții spirituale pentru preoți la Bistrița. Un număr de peste 70 preoți s'a întrunit de curând la Bistrița pentru a participa la exercițiile spirituale aranjate în biserică noastră de acolo. Le-a condus **Dr. Octavian Domide**, prepozit și vicar general la Gherla, care a știut să verse în sufletele preoților setate de ascultătorilor săi nouă putere de muncă și de rugăciune, menită a rodi însutit în agonia încă destul de puțin lucrat al mulțimei de creștini.

☐ ☐ Foia „Unirii“ ☐ ☐

Martiri creștini

Prigonirile religioase din Mexico reînvie ororile persecuțiilor din primele veacuri ale creștinismului *)

Traducem, pentru iubiții cititori ai simpatiei noastre deosebite: »Unirea« (Blajului istoric), articolul cu titlul: »Prigonirile religioase din Mexico«, din revista parisiană „L'Illustration“, din carea am mai publicat și articolul »Serbători religioase«, căruia »Neamul românesc« i-a făcut cinstea de a-l reproduce în fileton.

Preotul ortodox.

In numărul nostru dela 10 al celui din urmă Decembrie, am publicat — spune „L'Illustration“ — impresionante fotografii, înfățișând executarea în Mexico a unui preot catolic și alor trei tovarăși de ai săi, împușcați pentru vina că au luat parte la un atentat infăptuit împotriva generalului Obregon, în Noemvrie 1927. Deși n'avem obiceiul să reproducem așa de tragice, am voit să scoatem anume în lumină sălbătăcia prigonirii, ale cărei victime sânt astăzi catolicii mexicani.

Textul ce însoțea gravurile, un text cu totul

*) Asasinarea generalului Obregon, noul președinte al republicii mexicane — care urma să ia, la 1 Decembrie c., moștenirea pătată cu sânge a nebunului Calles —, ale cărui orori sunt înfierate de întreaga lume civilizată, a dat nouă actualitate paginei deosebit de glorioase pe care o înscrie în istoria bisericii Domnului, catolicismul martir din Mexico. Publicăm deci și noi introducerea ce ne-a făcut-o »Preotul ortodox« după marea revistă parisiană »L'Illustration« (Nr. 4427 din 7 Ianuarie 1928) un emoționant capitol al martiriului catolicilor mexicani. **N. R.**

obiectiv, în sensul vederilor noastre, a fost imprimat, în lipsa altor știri, dela o telegramă a unei agenții, telegramă apărută în aceeași termină în toate gazetele de știri ale presei cotidiene. O mulțime de cititori de ai noștri au fost emoționați de această publicare și ne-au scris că buna noastră credință a fost surprinsă. Rarele comunicări privitoare la războiul religios din Mexico, ne-au scris ei, cari ajung în Europa, sânt în genere datorite guvernului mexican și prin urmare au un caracter tendențios, în cazul deosebit care ne privește pe noi, membrii Ligii catolice arestați și executați, departe de a fi luat parte la complotul împotriva generalului Obregon, au protestat neîntrerupt pentru nevinovăția lor și nici o probă de părtășia lor n'a putut fi adusă împotriva lor. Noi ne grăbim să încuviințăm această îndrăznețare a unei greșeli, care nu ni-se datorește nouă și punem chestiunea la punct, întregindu-o prin următoarea scrisoare ce ne este adresată de respectabilul **P. G. Picard** din societatea lui Isus, rectorul colegiului teologic din Enghien Belgia:

Împotrivirea ¹⁾ din partea catolicilor la uneltirile guvernului mexican are aceleași principii ca acelea cari au făcut atâtea martiri, în cele dintâi veacuri ale erei creștine, în Anglia pe vremea lui Henric VIII și Elisabetei, în Franța pe vremea mării revoluțiuni și în Germania în epoca Kulturkampfului²⁾. Este refuzul statului

¹⁾ Cu alt termen »rezistența cetățenească«, care se aude așa de des și cu adânc răsunet în sufletul nostru, termen care și-a făcut un loc larg în inima poporului..

²⁾ Kulturkampf, războiul religios deslănțuit de Bismarck, cancelarul de fier, împotriva mai ales a partidului

de a recunoaște biserica și pretențiunea lui de a-i impune condițiuni de existență, protiviune divinei sale constituțiuni. In 1925, **presedintele Calles**, un fost învățător de școala primară, luat hotărârea de a face să fie în întregime aplicată o constituțiune redactată în 1917 care întrece cu mult, în cerințele sale, faimoasa noastră constituțiune civilă a clerului redactată în 1791. Fără să-i pese de protestele catolicilor, el a trecut brutal la fapte; împotrivirea lămurăște din datoria poruncitoare de »a adora culta mai mult de Dumnezeu, decât de oameni«.

Ca toți prigonitorii, Calles a crezut că va fi de ajuns să loviască în căpeteniile bisericii pentru ca toți să se supună. A exilat de pe toți episcopii, a confiscat toate averile, închis și a masacrat pe preoți, slujba dumnezească a făcut-o cu neputința. Căsătoria, svedania, grija de biserică au devenit crime, care se pedepsesc cu moartea. Sf. liturgie se săvârșește pe furiș, fără ajutoare, fără odăjdii, fără cartea de liturgii, fără potir chiar, și începând cu consacrarea, pentru a sfârși năpraznic cuminecarea. Numai că laicii au reacționat. Ei s'au organizat într-o »Ligă a apărării religioase« și pe această Ligă se străduiește guvernul mexican să o descalifice în ochii lumii întregi cu pe o organizațiune de revoltă împotriva lui. Pentru a zdrobi această împotrivire, **presedintele Calles** a făcut să fie împușcați, într'un singur an, 137 de preoți și cincizeci de tineri din »Tinerimea catolică«. Un singur fapt va arăta că

catolic: centrul, partid condus atunci de celebrul Windhorst, împotriva căruia și fără care nici azi nu se poate face nimic în Germania.

dincioși, care numai prin zelul apostolic al preoților poate fi ridicată la înălțimea dorită și cerută de Mântuitorul. Preoții participanți (din viariatul Rodnei, protopopiatele Bistriței, Budacului, Becleanului și Cristurului) au fost găzduiți cu multă bunăvoință și grijă în Internatul liceului „Al. Odobescu”, în fruntea căruia stă d. director Emil Domide, un frate al conducătorului exercițiilor.

Concurs. P. Ven. Ordinariat arhidiecezan publică, cu termenul de 20 August, concurs la parohiile *Lopadea veche* (prot. Aiud, și *Bazna* (prot. Mediaș).

— P. Ven. Ordinariat de Gherla publică, cu termenul de 15 August, concurs la parohiile *Petrești* (prot. Gherlei) și *Aluniș* (prot. Noșigului).

Locale. Duminica viitoare, a noua după Rusalii, va predica în catedrală p. *Iosif Bucur*, contabil la Administrația centrală capitulară.

— Contrar obiceiului, încreștăm și noi un caz de *stnucidere*, care iese din normal. E vorba de administratorul spitalului local, un anumit Vasile Neagu, care părăsind domiciliul, soția și 6 copii minoreni, s'a refugiat din fața mizeriei în brațele morții, otrăvindu-se. Zile de-a rândul a fost căutat fără rezultat, fiind găsit abia după ce cadavrul se descompuse deabinele. Se spune, că de 8 luni de zile, omul a stat pe nedreptul fără plată, un lucru care dacă se va adevăra prin ancheta ce s'a introdus, vor trebui să se ia contra celor vinovați măsurile de rigoare.

Pentru târgul de mostre din Praga.

Pela sfârșitul lui Septembrie c. va avea loc la Praga un târg de mostre, la care s'a hotărât să participe, prin produse de specialitate, și Uniunea Camerelor de agricultură ale țării noastre. Se pot expune semințe de cereale și de diferite plante furajere, apoi făinuri, fructe, brânzeturi, vinuri, miere, papură și peste tot orice produse de agricultură cari pot face obiectul unui comerț de export. Cheltuielile de pregătire a mărfurilor pentru expoziție, cele de ambalaj și de expediere le vor purta Camerele de agricultură,

de pe teritoriul cărora se face participarea, care trebuie să li-se anunțe cât mai fără întârziere, arătându-se numele și adresa exactă a participantului, produsul ce voește să expună și prețul aproximativ loco producător. — Datele acestea le deținem dela Camera de agricultură Târgu-Mureș.

† **P. Ștefan Mureșan**, paroh și protopop onorar în Petrești (eparhia Gherlei), și un vrednic fruntaș al aceluia ținut, s'a stins la 25 Iunie c. în anul 66 al vieții și 41 al preoției sale cinșite. — Odihnească în pace!

Telefonul „Unirii“

T. Reghia. După informațiile ce avem, exercițiile spirituale pentru preoții arhidiecezani se vor ține dela 10-24 August și, a doua serie, dela 3-7 Septembrie. De astădată găzduirea se va face integral în Seminarul teologic.

M. Brusturoni. Dupăcum vedeți, înțelegem să dăm toată atențiunea mișcării ce s'a pornit spre a găsi cea mai bună soluție pentru aranjarea mai omenească a situației preoților deficienți, respectiv a văduvelor și orfanilor de preoți. Problema a preocupat intensiv și ultimele sinoade eparhiale; soluționarea este deci și în gândul conducerii bisericești. De aceea ne place să credem că de astădată discuțiile pornite vor sfârși prin ceva realizare concretă. Mai firesc ar fi, ca ideile ce se ventilează să fie luate în cercetare serioasă din partea Ordinariatelor și soluția ce s'ar găsi mai realizabilă să fie apoi afișată cu autoritatea acestora. Dacă însă, P. Ven. Ordinariate nu ar găsi — din orice motive —, că ar fi cazul de a trebui să intervină direct în cauză, va trebui să o spună, pentruca chestia, care în adevăr nu mai suferă prea multă amânare, să poată fi soluționată din inițiativă particulară.

B. Cluj. Atitudinea mai mult decât ostilă alui Calles, președintele republicii mexicane, față de catolicism, face în adevăr verosimilă părerea, că asasinarea generalului Obregon, noul președinte, creat după chipul și asemănarea celui vechiu, ar fi opera clericalismului. Și dacă președintele Calles a și ținut să afișeze acest gând, este numai o nouă dovadă, că omul se știe vinovat de orori, cari în adevăr ar putea să provoace reacții de această natură. Dar Vaticanul, care știe ce spune, a protestat cu tărie împotriva învinuirii lui Calles și știrea mai nouă, că asasinul ar fi făcut „mărturisiri complete”, cari însă nu se pot publica, confirmă, se pare, pe deplin protestul Romei papale. Ori cum ar fi, biserica lui Hristos privește cu mândrie la pagina de glorie, pe care o scrie cu sângele său catolicismul din Mexico.

„Libertatea“. Orăștie. Că frământările politice din Iugoslavia — cari se aseamănă atât de mult cu cele dela noi — sunt influențate poate și de deosebirea confesională dintre Sârbi și Croați, se prea poate. Dar a socoti această deosebire cu mobilul de căpetenie al frământă-

tărilor de acolo și a pune aceasta exclusiv în sarcina „trufiei” catolicismului croat, este o explicație atât de simplistă, încât nu credem să poată prinde nici în straturile țărănești, pentru cari o meniți. Cât privește apoi „trufia” catolicismului, ar fi bine să nu uitați, că a te ținea cuiva superior, nu este a se ascrie totdeauna „trufiei”. Pot să mai fie — cum știm, și știți și Dvoastră, că e cazul — și alte cauze.

S. Jibou. Suma de 151 Lei 50 bani am primit-o. Restul nu s'a putut încasa, fiindcă în baza unui ordin consistorial, din acel fond s'au sistat deocamdată ori ce plătiri.

Oficiul parohial. Ghilad. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

Oficiul parohial. Cruceșor. Chităm primirea abonamentului pe anul curent.

T. Lugoj. Am primit 100 Lei, abonament pe o jumătate de an.

C. Nădlac. Chităm primirea abonamentului pe o jumătate de an.

B. Potâu. Am primit abonamentul pe o jumătate de an.

Gh. Șiria. Suma trimisă am expedat-o la destinație.

S. Alba Iulia. Confirmăm primirea sumei de Lei 200.

Gh. Deva. Am primit suma trimisă.

Internatul școlilor secundare gr.-cat. rom. de fete din Blaj.

Concurs de primire

În baza deciziei P. Ven. Consistor arhiepiscopesc din Blaj, nr. 4200/928, se publică *Concurs de primire în Internatul școlilor secundare gr.-cat. române de fete din Blaj* (Liceu, Școala Normală și Curs primar) *cu termenul de 10 August 1928*, pe lângă următoarele condițiuni:

1. Taxa de întreținere pe întreg anul școlar 1928/9 face Lei 15.000—plus Lei 500, taxă de instalare.

Această taxă se va plăti în patru rate și anume: Lei 4500+500 cu ocaziunea înscrierii, Lei 4500 la 1 Decembrie 1928, Lei 3000 la 1 Februarie 1929 și Lei 3000 la 1 Aprilie 1929.

Pentru cheltuielile particulare (material de scris, lucru manual, desemn, repararea ghetelor, e consult, ca fiecare elevă să depună cu ocaziunea înscrierii o sumă de 1700—1800 Lei. Acești bani se vor administra

ce rafinament de cruzime: La 15 Aprilie trecut în Vineria Paștilor, Juan Manuel Boniela, lucrător tipograf de 23 de ani, președintele unei grupe de a „Tinerimii catolice” a fost legat de o cruce și la 3 ore după prânz, a fost împușcat.

În luna Noemvrie guvernul s'a folosit cu patimă de prilejul unui atentat împotriva generalului Obregon, pentru a da o lovitură răsunătoare.

Arestați, invinuiți, osândiți numai pe vorba generalului Cruz, directorul poliției, fără să se fi adus împotriva lor vre-o probă, fără să li-se fi lăsat libertatea de-a se apăra, un preot și trei membri ai „Ligii de apărare religioasă” au fost executați în grabă. Acuzațiilor „mărturisind totul” — s'a spus același lucru de episcopi spre a se justifica expulzarea lor colectivă —, le mai rămânea doar să alege la formalitățile judiciare. De fapt iată cea mai mare minciună.

Preotul Pro Juarez nu este pentru mine un oarecare al companiei lui Isus. Fost student în teologie al Institutului francez dela Enghien, unde a fost făcut preot în August 1925, și pe care l-a părăsit de abia în cursul anului 1926, a lăsat printre noi numeroși prieteni și noi n'am încetat, după înapoierea sa acolo în Mexico, să ne interesăm de activitatea și de suferințele lui. Prin corespondența secretă pe care o întreține, sub pseudonimul Miguel Enghien, cu frații săi refugiați din Mexico la Woodstock în Statele Unite, prin comunicațiile oficiale ale superiorilor săi statorniciți la El Paso (Texas, tot în Statele Unite) către studenții lor în teologie împrăștiați din Spania până'n Belgia, prin revista catolică „El Paso”, care ține lunar publicul catolic în curent cu evenimentele din

Mexico, noi am putut urmări neîntrerupt activitatea și faptele lui și pe aceste documente de întâiul rang ne sprijinim noi, când desmintim formal pretextele mincinoase ale guvernului mexican.

În fața judecătorilor și a gazetarilor, într'un memoriu scris, astăzi publicat, înaintea grupului de execuțiune, osândiții au protestat de nevinovăția lor cu cea din urmă energie. Preotul Pro Juarez, liniștit în fața morții, a declarat că nu este amestecat în complor și n'a luat deloc parte la el. Guvernul știa foarte bine lucrul acesta, dar i-a executat, pentruca să infricoseze pe catolici, și în același timp să se scape de un preot neînfricat și de tinerii cei mai curajoși ai comitetului catolic din Mexico.

În Mexico mulțimea nu s'a înșelat nici o clipă asupra pricinilor crimii. În ziua de înmormântare mai mult de douăzeci de mii de persoane, cum mărturisesc feluritele noastre izvoare de înștiințări, au salutat cu neînchipuite strigăte trupurile victimelor pe cari le-au însoțit cinci chilometri. În haine de doliu, cu flori în mâni, mulțimea se ruga cu glas înalt și cântările erau întrerupte numai când izbuneau strigătele: — Salut aux martyrs — Slavă mucenicilor! — Vive le Crist Roi! — Slavă Regelui Hristos! Niciodată nu s'a mai pomenit, ne scrie un martor, care a fost de față, poate nici în istoria noastră, ca pământul Mexicului să se cutremure de o așa măreață manifestațiune.

Intr'o vizită pe care în Iunie a făcut o Mgr. Diaz, episcopul Tabascoului, el însuși fost

*) Capitala provinciei cu același nume din Mexico, chiar lângă golful Mexico.

elev la Enghien, ne-a înfățișat pe preotul Pro Juarez ca pe o viitoare jertfă de bună voie, din pricina devotamentului său nemărginit. Moartea a răbdat-o preotul Pro Juarez ca mucenic al drepturilor conștiinței, nu ca un conspirator. După ce a binecuvântat grupul de soldați cari aveau să-l omoare, după ce s'a rugat lui Dumnezeu să ierte pe gealații săi, el a căzut cu brațele pe cruce, ca și Domnul său.

Și pe trupurile celor doi fii ai săi, Miguel Pro Juarez, bătrân de 70 de ani, a spus doar aceste cuvinte vrednice de cei mai mari creștini: „Fiii mei, n'aveți nici o vină ca să vă plâng”.

Corespondentul nostru care ne face rost de aceste amănunte emoționante — adaugă din nou „L'Illustration”, — se miră că gazetăria universală, care a făcut atât de mare loc chestiunii lui Sacco și Vanzetti, păstrează o tăcere aproape desăvârșită asupra evenimentelor cari, dela 1925 încoace, acoperă de ruine, de sânge și de lacrimi țara nenorocită a Mexicului. Pentru aceia cari doresc să fie informați mai mult, el ne însemnează șirul de articole deosebit de documentate, apărute în revista „Les Études” și anume: la 20 Noemvrie 1925, la 5 Mai, 20 August, 20 Iulie, 5 Noemvrie 1926, 5 Februarie 1927, 5 Ianuarie 1928. „L'Illustration” din partea sa datora grijii sale de imparțialitate primirea acestui protest din partea conștiinței catolice*).

*) Deîncheiere, traducătorul nostru adaugă: „Chipul tinăr, blând, plin de inteligență al preotului Pro Juarez, reprodus în fruntea articolului, m'a făcut să plâng. — Sanguis martyrum, semen christianorum.” N. R.

de Direcțiunea Internatului, dându-se seamă individual despre cheltuelile făcute. Elevelor li-e interzis să aibă bani la sine, bani aflați la eleve se confiscă.

2. Elevele vor aduce cu sine următoarele efecte: 1 saltea (lungă 1·80 m. lată 0·90 m.), 1 pernă, 1 plapomă de lână, 1 plapomă de vară, schimb dublu pentru pat, 1 cuvertură albă p. pat, 4 cămăși de zi, 4 cămăși de noapte, 12 batiste, 3 fuste de pichet și 3 de vară, 4 perechi indispensabile, două șorțuri de clott cu mâneci, 2 perechi ghete de piele, 1 pereche pantofi, 1 pereche galoși, 1 costum de baie, 1 halat larg pentru dormitor, 1 palton de iarnă, 1 jachetă, 1 broboadă de lână, 2 perechi mănuși, 4 ștergare și un ștergar pentru bucătărie (care rămâne Internatului), perii de ghete, 1 casetă complet aranjată pentru toaletă (cu săpun, perie și prafuri de dinți), 1 cutie cu ace de cusut, de siguranță, ață de cârpit ciorapi, albă și neagră. În loc de pardesiu, e de lipsă pelerină neagră, care se va face, după îndrumările date de Institut, sau eventual, se va confecționa chiar la Institut.

Deodată cu rezoluția de primire i-se va trimite fiecărei eleve un număr. Acest număr va fi cusut la loc bine vizibil, pe toate lucrurile ce le aduce cu sine respectiva elevă. Pentru obiectele nenumărate, ori cari nu sunt cuprinse în prospect, Direcțiunea Institutului nu ia răspundere. Fiecare, bucată de rufă, va fi marcată așa, că, împăturată fiind, să fie numărul bine vizibil. Nu-i voie se aducă elevele cu sine cărți, romane reviste, broșuri decât cele prescrise în programa școlii, nici metode de pian și vioară afară de cele prescrise de profesor. Aflați astfel de cărți la eleve se vor confiscă, precum și pudra, alifia, parfum etc.

3. *Ținem să amintim, că Internatul este provăzut cu instalație de încălzire centrală, conductă de apă, baie comună, infirmărie, dormitoare și sale de zi*, toate în condițiile cele mai igienice, și că nu numai conducerea și supravegherea, dar întreg serviciul din internat este îndeplinit numai de membrele Congregației de Surori.

4. În Internat se poate lua instrucție de pian, *ore și exercițiu*, despre al cărei rezultat la finea anului școlar se va da examen în Internat. Cursurile de pian se pot face după dorință, în următoarele condițiuni a) instrucție de 1/2 oră tot la 2 zile cu exercițiu zilnic de o oră cu taxă de 4500 Lei pe an.

b) Instrucție de 1/4 de oră tot a 2-a zi cu exercițiu zilnic de 1/2 oră cu taxă de 3500 Lei pe an, care sumă se achită la înscriere.

5. Spre orientare comunicăm aici câteva puncte din Regulamentul intern al Internatului:

Elevele sunt datoare necondiționat și fără nici o excepție să observe orarul zilnic și ordinea internă a Institutului.

Fete logodite nu pot fi eleve ale Internatului.

Elevelor le este cu desăvârșire interzis să poarte haine cu mâneci scurte, decoltate ori scurte: le este asemenea interzis să-și taie părul, cu excepția elevelor din clasa I—IV, fiind toate elevele datoare să-și poarte părul simplu, potrivit unei eleve de școală.

Correspondența elevelor va fi rigoros controlată. Ele vor scrie regulat părinților în fiecare săptămână odată. Correspondența de prisos cu prietene și cunoscute e interzisă, asemenea e interzisă și se pedepsește cu eliminare din Internat orice corespondență secretă, respectiv expediată fără știrea superiorității.

Cercetarea elevelor în Internat se poate face de două ori pe săptămână, Joia, între orele 14—16 și Dumineca, între orele 14—17, însă

numai din partea părinților și a persoanelor admise de Direcțiune.

Elevele, cari doresc să petreacă vacanța de Crăciun și de Paști în familie, nu pot pleca din Internat decât însoțite de părinți, ori de o persoană împuternicită din partea părinților prin scrisoare adresată Direcțiunii Internatului. Altfel eleva va fi însoțită în călătorie de o persoană de încredere a Internatului, pe spelele părinților.

6. Cererile de primire se vor adresa și trimite Venerabilului Consistor (arhiepiscopesc din Blaj. În cerere părinții vor declara, că cunosc și că vor observa toate condițiunile de mai sus. La cerere se va alătura carte de botez, certificat școlar, certificat medical și *un plic provăzut cu adresa exactă și cu marca postală convenită pentru trimiterea recomandată a rezoluției*.

Se primesc în Internat și copile de *clase primare*.

Blaj, la 21 Iulie 1928.

2 4 (335)

Direcțiunea

Aviz școlar

În conformitate cu ordinea din 18 Iulie Nrii: 4357 și 4358—1928, ale P. V. Consistor arhiepiscopesc, în anul școlar 1928/9 vor funcționa:

1. La Școala normală gr. cat. română de învățători clasele: IV, V, VI și VII; și

2. La Școala normală gr. cat. română de învățătoare clasele: IV, V, VI și VII.

A). În clasa IV normală, la ambele școli, vor fi primiți: elevi, eleve, cari au reușit la examenul de clasa III au „certificat de absolvire a gimnaziului”, și în baza unui concurs.

Înscrierea la concursul de admitere trebuie să se facă până la 25 August a. c. la direcțiunea școlii normale.

Cererile de înscriere vor fi semnate de reprezentatul legal al candidatului, candidatei cu arătarea profesiei și locuinții subscrisorului.

La cerere se vor anexa:

1. Extrasul de naștere și de botez.

2. Actul de vaccinare, sau dovada că au zăcut de vărsat.

3. Certificat dela primărie, prin care se dovedește, că e fiu, fiică de cetățean român.

4. Certificat de studii. Purtarea candidaților, candidatele, notificată în certificat de studiu, va fi cel puțin „bună”.

5. Certificat dela perceptoratul fiscal respectiv, în care se vor arăta amănunțit dările către stat, județ și comună, ce le plătește reprezentantul legal.

Acest certificat va fi vizat de Administrația financiară.

6. Un certificat dela primărie, prin care să se arate amănunțit: Numărul copiilor și vârsta fiecăruia, cum și averea reprezentantului legal.

7. Un certificat dela primărie, sau autoritatea la care servește sau a servit tatăl —, dacă-i funcționar de stat, județ, sau comună. În acest certificat se vor arăta serviciile civile sau militare, aduse statului în anii servii.

Concursul de admitere în școala normală se va începe în ziua de 10 Septembrie.

Concursului îi va premerge examinarea medicală și cercetarea aptitudinii muzicale a concurenților.

Candidații, candidatele, admise la concurs, în urma cercetării medicale și de aptitudine muzicală, vor face:

I. Probe scrise: din limba română aritmetică și istoria Românilor.

II. Probe orale: din materiile de mat. sus și din geografia României.

Pentru a fi admis în școala normală se cere minimum media generală 6.

B.) În clasa V normală. În acest an de tranziție la aceste două școli normale se vor primi — în limita locurilor vacante — elevi și eleve și în clasa V normală.

Aceștia încă vor anexa la cerere actele amintite la clasa IV. Vor face examen de admitere din materiile prescrise pentru cl. IV secundară.

Și anume: Probe scrise: din l. română matematică și desemn. Probe orale: din l. română, matematică, istorie, geografie și științe după programa cl. IV secundară.

Taxele școlare vor fi 1400 Lei, cari se plătesc în 2 rate anticipative.

Taxa internatului pentru școala normală de învățători se fixează în 12,500 Lei care se va plăti în 3 rate anticipative. Rata I de 4500, la intrarea în internat; rata II de 4000 Lei, la 10 Ianuarie; iar III de 4000 Lei, la 10 April. Bursa sau ajutorul, ce se va primi dela On. Minister al instrucțiunii, se va socoti în rata ultimă.

Elevele școlii normale de învățătoare vor avea întreținerea întreagă în „Internatul școlii secundare de fete”. Condițiile de primire s'au publicat în „Unirea Poporului” și în „Unirea”. și la cerere se trimit de direcțiunea Internatului de fete.

Blaj, în 24 Iulie 1928.

Direcțiunea.

Corpul portăreilor Tribunalului Târnava-mic

No. 88—1928

Publicație de licitație

Subsemnatul Portărel prin aceasta publică, că în baza deciziei No. G. 823—1928 a judecătoriei de ocol din Blaj în favorul reclamantului Ioan Vlăduțiu din Brateiu repr. prin avocatul Dr. Dionisie Roman, pentru încasare creanței de 10,500 Lei—bani și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 3 August 1928 orele 1 p. m. la fața locului în Proștea mică la domiciliul urmăriților, unde se vor vinde prin licitație publică judiciară: 1 bicicletă mobilă de casă și altele în valoare de 4380 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare Dumbrăveni, la 11 Iulie 1928.

FLEFLEA, portărel.

(545) 1—1

Concurs

pentru ocuparea postului de învățător sau învățătoare la secția română a școlii Societății „Petroșeni” în Aninoasa, poșta Petroșeni.

Salariul ca la Stat plus: locuință, iluminat, încălzit gratuit și o indemnizație de alimente dela 800 lei.

Cererile de angajare se vor înainta: Direcțiunea Minelor, Petroșeni, jud. Hunedoara.

511 (2—3)

Citiți și răspândiți: „UNIREA”